

■ Ἡ πορεία μας ἀπὸ τὴν Ἀνάστασι στὴν Πεντηκοστὴ (ἡ')

Ὑμνος πάγκαλος στὴν Θεοτόκο Μὲ τὴν Χάρι τοῦ Θεοῦ Παρακλήτου, ἅπαντες συμφώνως Σὲ δοξάζομεν

«Χαίροις Ἄνασσα, μητροπάρθενον κλέος·
ἅπαν γὰρ εὐδίνητον εὐλαλον στόμα
ῥητρεῦον οὐ σθένει Σὲ μέλπειν ἀξίως·
ἰλιγγιᾷ δὲ νοῦς ἅπας Σου τὸν τόκον νοεῖν·
ὄθεν Σὲ συμφώνως δοξάζομεν».

Ἡ Βασίλισσα, δόξα τῶν Μητέρων καὶ τῶν Παρθένων, αὐτὸν μόνον τὸν χαιρετισμὸν Σοῦ προσφέρω: Χαίρει καὶ εὐφραίνου· διότι κάθε στόμα εὐστροφο, εὐλαλο, εὐγλωττο καὶ ῥητορικό ἀδυνατεῖ νὰ Σὲ ἐπαινέση ἀξίως· ἀλλὰ καὶ κάθε νοῦς ἀγγελικός καὶ ἀνθρώπινος ἰλιγγιᾷ καὶ σκοτίζεται στὴν προσπάθειά του νὰ σκεφθῆ καὶ νὰ κατανοήσῃ τὸ ἀκατάληπτο καὶ ἀνεξιχνίαστο Μυστήριο τοῦ Τόκου Σου, δηλαδή πῶς ἐγέννησες τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ λοιπὸν ἀδυνατοῦμε νὰ νοήσουμε αὐτό, προτιμοῦμε ὅλοι μαζί συμφώνως νὰ Σὲ δοξάζουμε.

Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου,
Ἑρμηνεῖα εἰς τὸν Εἱρμὸν τῆς Ὁδῆς Θ'

τοῦ Ἱαμβικοῦ Κανόνος τῆς Πεντηκοστῆς, Ποιήματος Ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ

Ἐπειδὴ ἡ ἐνάτη Ὠδὴ εἶναι ποίημα τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου, διὰ τοῦτο ὁ Μελωδὸς πρὸς Αὐτὴν ἐπιστρέφει τὸν παρόντα Εἰρμόν, καὶ λέγει οὕτω·

• **Ὡ Βασίλισσα** πασῶν τῶν τοῦ Κόσμου βασιλισσῶν ἀνωτέρα, ἡ δόξα τῶν Μητέρων ὁμοῦ καὶ τῶν Παρθένων·

δόξα μὲν εἶσαι τῶν Μητέρων, διότι ὑπὲρ φύσιν ἔγινες Μήτηρ τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ καὶ Θεοῦ, τοῦ τὰ πάντα δημιουργήσαντος·

δόξα δὲ εἶσαι τῶν Παρθένων, διότι καθὼς ἦρουν κατὰ φύσιν πρὸ τοῦ τόκου Παρθένος, οὕτω καὶ ἐν τῷ τόκῳ καὶ μετὰ τόκον Παρθένος ἔμεινας·

καὶ τοῦτο εἶναι τὸ θαυμαστὸν ἐκεῖνο σημεῖον, ὅπου ὑπεσχέθη ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ εἰς τὸν Ἄχαζ, λέγων·

«Διὰ τοῦτο δώσει Κύριος Αὐτὸς ὑμῖν σημεῖον· ἰδοὺ ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται Υἱὸν» (Ἠσ. ζ' 14)·

Ἐπερ ἐρμηνεύων ὁ Μέγας Βασίλειος, λέγει·

«Σημεῖον δὲ παράδοξόν τι καὶ τεραστικὸν καὶ πάρα πολὺ τῆς κοινῆς παρηλλαγμένον φύσεως· ἡ αὐτὴ γυνή, καὶ Παρθένος καὶ Μήτηρ, καὶ ἐν τῷ ἁγιασμῷ τῆς Παρθενίας μένουσα, καὶ τὴν τῆς τεκνογονίας εὐλογίαν κληρονομοῦσα» (Λόγῳ εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Γέννησιν, Κεφ. 4, PG τ. 31, σελ. 1465D)·

καὶ ὁ Ὁριγένης εἶπε ταῦτα, πρὸ τοῦ νὰ ἐκπέσῃ εἰς αἱρέσεις, εἰς ἔπαινον τῆς παρθενίας τῆς Παρθένου·

«Οὐ γὰρ εὐφημον ἄλλην παρ' ἐκείνην (τὴν Μαρίαν δηλ.) τὴν ἀπαρχὴν τῆς παρθενίας ἐπιγράψασθαι» (Ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, Βιβλ. 10, Κεφ. 17, PG τ. 13, σελ. 877A).

* * *

• **Σὺ**, Θεοτόκε, χαῖρε καὶ εὐφραίνου, ὅχι μόνον διότι συνέλαβες καὶ ἐγέννησας τὸν Θεὸν Λόγον, Ὅστις εἶναι ἡ χαρὰ καὶ ἡ πηγὴ καὶ ἡ αἰτία πάσης χαρᾶς, ἀλλὰ καὶ διότι Σὺ μὲ τὴν ἰδικὴν Σου χαρὰν ἔλυσας τὴν τῆς προμήτορός Σου Εὐας ἀράν, καὶ τὴν ἐκείνης λύπην ἠφάνισας·

ὄθεν καὶ ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ ἄλλον ἀσπασμὸν οἰκειότερον καὶ ἀρμοδιώτερον δὲν εὐρήκε νὰ σοὶ προφέρῃ, εἰ μὴ τοῦτον «Χαῖρε κεχαριτωμένη» (Λουκ. α΄ 28)·

περὶ οὗ πάλιν εἶπεν ὁ θαυμασὸς κατὰ τὴν σοφίαν Ὁριγένους, πρὸ τοῦ ἐκπεσεῖν εἰς

τὰς αἰρέσεις:

«Ἐνός ὁ ἀσπασμὸς τῇ Παρθένῳ (ἐδόκει), οὐδαμοῦ τῆς Γραφῆς εὐρισκόμενος, ταύτῃ δὲ μόνη τηρούμενος: “Χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ” (Ἑρμηνεῖα εἰς τὸ Κατὰ Λουκᾶν, PG 13, 1815A ὑπὸς. 16)· πρὸς Ἡν καὶ ἡ Ἐλισάβετ ὑποδεχομένη ἐβόησε, τοῦ Προδρόμου σκιρτῶντος ἐν τῇ γαστρὶ αὐτῆς: “Εὐλογημένη Σὺ ἐν γυναιξίν”· οὐδεμία γὰρ τῆς τοιαύτης χάριτος κοινωνὸς οὔτε γέγονεν, οὔτε γενέσθαι δύναται. Ἐν τῷ θεῖον κύημα· εἰς ὁ θεῖος τόκος· καὶ μία ἡ γεννήσασα τὸν Θεάνθρωπον» (Ἀποσπάσματα Ὁριγένους ἐν τοῖς Λόγοις Μακαρίου Χρυσοκεφάλου εἰς τὸ Κατὰ Λουκᾶν, Λόγος Γ΄ εἰς τοὺς Ὅρθρους τῶν Ἑορτῶν τῆς Θεοτόκου, PG τ. 13, στλ. 1901AC).

* * *

Ἐπιφέρει δὲ ὁ Μελωδὸς καὶ τὴν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν εἶπεν εἰς τὴν Θεοτόκον μόνον νὰ χαίρῃ, χωρὶς νὰ τῆς εἰπῇ ἀφ’ ἑαυτοῦ ἄλλο τι ἐγκώμιον· διότι, λέγει,

• **πᾶν στόμα**, ὅσον καὶ ἂν εἶναι εὐστροφον, ὅσον καὶ ἂν εἶναι εὐλαλον, ὅσον καὶ ἂν εἶναι εὐγλωττον καὶ ῥητορικόν, πάλιν με ὅλας ταύτας τὰς φυσικὰς ἀρετάς του δὲν δύναται κατ’ ἀξίαν νὰ Σὲ ἐπαινέσῃ.

Ὅθεν προσφυῶς εἶπε καὶ ὁ Κύπρου θεῖος Ἐπιφάνιος, ἐγκωμιάζων τὴν Παρθένον·

«Πῶς μακαρίσω τὴν ὀλόρριζον δόξαν; ὅτι χωρὶς Θεοῦ μόνου πάντων ἀνωτέρα ὑπάρχει· καλλιώτερα γὰρ τῶν Χερουβὶμ καὶ Σεραφὶμ καὶ πάσης στρατιᾶς πέφυκεν Ἀγγελικῆς· πρὸς ἣν Οὐρανοῦ καὶ γῆς οὐκ ἐπαρκέσει γλῶσσα, τάχα δὲ οὔτε Ἀγγέλων· καὶ γὰρ αὐτοὶ ὕμνον καὶ αἶνον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν προσήνεγκαν, ἀλλὰ κατ’ ἀξίαν εἰπεῖν οὐκ ἴσχυσαν» (Λόγος 5, Ἐγκώμιον εἰς τὴν Παναγίαν Θεοτόκον, PG τ. 43, στλ. 492A).

* * *

• **Οὐ** μόνον δὲ κάθε εὐλαλον στόμα δὲν δύναται νὰ Σὲ ἐπαινέσῃ κατ' ἀξίαν, Θεοτόκε, ἀλλὰ καὶ κάθε νοῦς Ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων ἰλιγγιᾷ καὶ σκοτιζέται εἰς τὸ νὰ νοήσῃ πῶς ἐγέννησας ἀφθόρως καὶ ὑπερφῶς τὸν Μονογενῆ Υἱὸν τοῦ Θεοῦ· ἀκατάληπτον γὰρ τοῦτο καὶ ἀνεξιχνίαστον· ἐπειδὴ οὐδὲ ἵχνος κἂν ὀλίγον τι γνώσεως τοῦ μυστηρίου τούτου δύναται νὰ εὔρῃ ὁ νοῦς διὰ τὸ νὰ παρηγορηθῇ· ὅσον γὰρ τοῦτο ἐξετάζεται, τόσον περισσότερο ἀνεξέταστον μένει· καὶ ὅσον φανεροῦται, τόσον κρυφιώτερον γίνεται.

Ἦσεν ὁ Σελευκείας Βασίλειος, ὡς ἐκπροσώπου τῆς Θεοτόκου πρὸς τὸν Υἱὸν Αὐτῆς, ἔτι βρέφος ὄντα, λέγει·

«**Ποίαν** ἐπὶ Σοί, παιδίον, προσηγορίαν εὔρω ἀρμόζουσαν; ἀνθρώπου; ἀλλὰ θεϊκὴν ἔσχες τὴν σύλληψιν· Θεοῦ; ἀλλὰ ἀνθρωπίνην ἔλαβες σάρκωσιν. Τί οὖν ἐπὶ Σὲ διαπράξωμαι; γαλακτοτροφῆσω, ἢ θεολογήσω; ὡς Μήτηρ θεραπεύσω, ἢ ὡς δούλη προσκυνήσω; ὡς Υἱὸν περιπτύξωμαι, ἢ ὡς Θεῶ προσεύξωμαι; ἐπιδώσω γάλα, ἢ προσενέγκω θυμίαμα; τί τὸ ἄρρητον τοῦτο θαῦμα τὸ μέγιστον;» (Λόγος 39, Εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Παναγίας Θεοτόκου, ΡG τ. 85, στλ. 448 ΑΒ).

* * *

• **Ἐπειδὴ** λοιπὸν πάντα τὰ κατὰ Σέ, Θεοτόκε, εἶναι ἀκατάληπτα, διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς δὲν ἐξετάζομεν αὐτά, ἀλλὰ μόνον συμφώνως ἅπαντες Σὲ δοξάζομεν.

